

Trò chuyện với nữ phóng viên Nga phản đối chiến tranh trên truyền hình

28/3/2022

Nguồn: [„Ich war die letzten Tage am Limit meiner Emotionalität“](#), WELT, 25/03/2022.

Lược dịch: Nguyễn Xuân Hoài

Nhà báo Nga Marina Ovsyannikova phản đối cuộc chiến ở Ukraine trực tiếp trên kênh truyền hình nhà nước Nga. Trong cuộc phỏng vấn, nữ nhà báo nói về tác dụng của việc tuyên truyền và sự tức giận của mình. Liệu có còn hy vọng cho một giải pháp?

Ngày 14 tháng 3, cuộc đời của biên tập viên truyền hình Nga Marina Ovsyannikova đã thay đổi mãi mãi. Trong chương trình thời sự chính của đài truyền hình nhà nước Nga, người phụ nữ 43 tuổi giơ cao một tấm biển kêu gọi ngừng chiến tranh ở Ukraine và nói với người xem: “Các bạn đang bị lừa dối đấy!” Trong vài giây đồng hồ người phụ nữ với tấm áp phích của cô xuất hiện ở phía sau người dẫn chương trình truyền hình. Sau đó chương trình truyền hình bị ngưng lại và hiển thị một chương trình thay thế.

Ovsiannikova, từng được đào tạo về báo chí, đầu tiên làm việc cho một kênh truyền hình nhà nước ở địa phương và trong vài năm cho Kênh Một, nơi cô biên tập mảng tin quốc tế. Sau sự phản kháng, mà theo cô nói, hoàn toàn do cô tự lên kế hoạch, cô đã bị cảnh sát bắt và thẩm vấn. Cô phải nghỉ việc. Một khoản phạt đã được áp dụng – vẫn chưa rõ liệu có bị phạt thêm hay không. Theo luật truyền thông mới ở Nga, cô có thể phải đối mặt với án 15 năm tù.

Trong một thông điệp mà Marina Ovsiannikova đã ghi lại trước hành động của mình, nhà báo này gọi Nga là một “quốc gia xâm lược” và Vladimir Putin phải chịu trách nhiệm về “cuộc chiến tranh huynh đệ tương tàn” này. Cha cô là người Ukraine, mẹ là người Nga, họ không phải là kẻ thù. Tuy nhiên, cô đã thất bại trong việc phản bác lại những lời nói dối đang được lan truyền trên truyền hình nhà nước. “Chúng tôi không nói bất cứ điều gì về năm 2014, khi mọi sự được bắt đầu, và chúng tôi không dám xuống đường khi Điện Kremlin đầu độc Navalny.” Ovsiannikov kêu gọi đồng bào của mình hãy xuống đường biểu tình, “chúng nó không thể tổng giam tất cả chúng ta” cô nói.

Ovsiannikova không phải ngồi tù vì là mẹ đơn thân – cô có hai con, 11 tuổi và 17 tuổi – với tội danh này cô không thể bị bắt giam. Song cô đã bị buộc tội là gián điệp cho phương Tây, điều cô kịch liệt phản đối.

Chúng tôi đã nói chuyện với Marina Ovsiannikova hôm thứ năm, ngày 24 tháng 3.

Hỏi: Tình hình chị hôm nay thế nào?

Đáp: Tình cảm căng thẳng đã dui đi phần nào. Hôm nay tôi chỉ còn thấy hơi mệt mỏi. Trong mấy ngày qua cảm xúc của tôi đã đến giới hạn của sự chịu đựng. Sau đó tôi phải lo chuyện gia đình, lo cho mấy con chó. Giờ tôi đã có phần bình tĩnh hơn một chút.

Hỏi: Bây giờ chị đang ở nhà?

Đáp: Vâng, tôi đang ở nhà với gia đình.

Hỏi: Tình trạng hiện tại của chị như thế nào? Hiện chị không bị bắt, nhưng chị liệu có bị truy tố hay chịu các hình phạt khác không ngoài khoản tiền nộp phạt là 30.000 rúp?

Đáp: Không, tôi không bị bắt. Tôi bị phạt vì quay video giải thích những gì tôi đã làm và đăng nó lên Facebook. Tôi không bị trừng phạt vì xuất hiện trên phòng studio với tấm áp phích. Nhưng tôi nghĩ tới đây tôi sẽ bị truy tố vì tội hình sự. Đó là lý do làm tôi thấy có phần căng thẳng.

Hỏi: Tôi đoán chị có liên hệ với luật sư của mình.

Đáp: Có, tôi có ba luật sư và liên hệ thường xuyên với họ.

Hỏi: Chị nói vụ đó là hoàn toàn tự phát. Điều đó đã diễn ra cụ thể như thế nào?

Đáp: Vụ đó quả thật hoàn toàn tự phát, tôi trưng biểu ngữ giữa lúc phát chương trình. Đã có luật quy định, án phạt có thể lên đến 15 năm vì tội tung tin giả mạo. Nhiều người biểu tình thậm chí không kịp cuộn áp phích của họ đã bị áp tải và tống lên xe chở những người bị bắt. Tôi nghĩ nếu tôi xuống đường biểu tình sẽ không có mấy hiệu quả vì sẽ bị bắt ngay lập tức, vì vậy tôi quyết định hai ngày trước khi hành động, tôi có thể làm ngay trong chương trình. Và sau đó tôi lấy cây bút dạ và viết nội dung phản đối.

Hỏi: Tại sao chị không cùng hành động với một vài người thân cận, tin cậy? Chị sợ bị người ta cản trở hành động của mình?

Đáp: Tất nhiên tôi không thể kể điều này với bất kỳ ai, cả các con tôi cũng không biết. Cháu trai tôi luôn tìm cách bảo vệ, che chở cho mẹ. Cháu nó cảm nhận được tình cảm của tôi. Do đó tôi quyết định dấu cả con mình. Đối với các đồng nghiệp cũng vậy. Nói ra có thể tôi sẽ bị cản trở. Buổi hôm trước tôi có tâm sự với một đồng nghiệp, anh ấy đã thôi việc tại Kênh Một. Tôi thổ lộ muốn làm một cái gì đó, đại để muốn trương biểu ngữ xuống đường biểu tình. Anh ấy nói, cậu đừng bận tâm chế độ này không trụ được lâu nữa đâu, sẽ xuất hiện những người hùng giành chính quyền. Tôi bảo anh ấy, tôi chả thấy người hùng nào cả, bao giờ họ mới xuất hiện?

Hỏi: Lúc này thỉnh thoảng chị có đi ra đường? Thiên hạ có nhận ra chị không?

Đáp: Dạ có, tất nhiên rồi. Hàng xóm chúng tôi biết nhau cả, chúng tôi là một cộng đồng gắn bó với nhau ở đây. Nhưng mọi người cũng ngại không dám thể hiện quan điểm ủng hộ tôi. Nhưng tôi thấy rất nhiều lượt like trên Facebook. Một trong những người hàng xóm đã đề nghị hỗ trợ tôi. Nhưng đôi khi những người hoàn toàn xa lạ liên hệ qua Facebook và bày tỏ sự ủng hộ của họ.

Hỏi: Và sự chệch bại chắc cũng có...

Đáp: Điều đó tất nhiên cũng có. Tôi bị xúc phạm qua tin nhắn. Tôi đáp: Trời đất làm gì mà dữ tợn vậy! Chúng tôi cũng chỉ muốn hòa bình, yên tĩnh và sống trong tình yêu thương. Tất cả chúng ta đều là con người và chúng ta phải vẫn là con người. Xung quanh ta có biết bao sự hung hãn, hỗn loạn, như thế chưa đủ sao? Tôi là một người sống tích cực, tôi không bao giờ xúc phạm ai. Tôi luôn muốn đối thoại. ... Nhưng tôi sợ

rằng các con tôi có thể bị liên lụy. Tôi ít lo sợ cho bản thân, tôi chỉ lo các cháu bị bắt nạt, bài xích.

Hỏi: Cái đó là dễ hiểu. Chị có thể kể lại một lần nữa cụ thể, chị làm gì ở Đài Truyền hình Quốc gia Nga?

Đáp: Gần đây, với tư cách là một biên tập viên, tôi là đầu mối liên lạc với các hãng quốc tế như Reuters. Tôi cũng đã tiếp xúc qua Skype với các chuyên gia, nhà khoa học và chính trị gia quốc tế. Đó là công việc của tôi. Dạo này khó khăn vì nhiều đồng nghiệp xin nghỉ việc. Sau đó tôi phải đảm nhận thêm những nhiệm vụ khác.

Hỏi: Chính xác thì sự kiểm soát của chính phủ diễn ra như thế nào? Có các hướng dẫn, tiêu chí về những gì có thể được phát đi và cái gì được nói, cái gì không, các quy định về quan hệ quốc tế?

Đáp: Tất nhiên. Khi chiến tranh nổ ra, chúng tôi không lấy bất cứ thông tin gì từ các cơ quan quốc tế nữa. Bởi vì tất cả họ đều đưa tin về những gì đang thực sự xảy ra ở Ukraine. Một cái gì đó hoàn toàn khác với chương trình phát sóng của chúng tôi, đang có một cuộc chiến thông tin. Những sự lừa dối mà đài chúng tôi lan truyền thật là quá đáng. Ukraine được giới thiệu là một quốc gia ủng hộ chính sách của phương Tây trên mọi phương diện và chỉ nghĩ đến việc làm thế nào để nhận được trang thiết bị của NATO và chỉ chờ thời điểm thích hợp để xâm lược Nga. Mọi thứ trong tôi đều chống lại những trò tuyên truyền đó và cuối cùng thì nó đã bùng phát.

Hỏi: Truyền hình nhà nước đóng vai trò quan trọng như thế nào đối với việc hình thành dư luận xã hội? Có bao nhiêu người chỉ xem đài này mà không tìm hiểu các kênh khác, vốn cũng có thể hiển thị các góc nhìn khác về chiến tranh?

Đáp: Người xem Nga bây giờ không có góc nhìn nào khác. Các kênh đối lập đã bị chặn và đóng cửa. Và bạn thực sự không thể nhận được bất kỳ thông tin thay thế nào ở bất kỳ đâu. Tất cả các phương tiện thông tin đại chúng đưa tin thậm chí hơi khác một chút đã bị đóng cửa. Chỉ có các phương tiện truyền thông nhà nước. Và sự tuyên truyền này trên các kênh nhà nước là rất mạnh mẽ. Việc tuyên truyền này được thực hiện từ tờ mờ sáng đến tối mịt. Ukraine và phương Tây đã xâm lược chúng tôi. Vì vậy, từ sáng đến tối người dân Nga đều được tiếp xúc với những thông tin này. Một số người đã nghĩ về việc làm thế nào để có được điện thoại di động trả trước để vượt qua các lệnh phong tỏa này của chính phủ, để có thể tiếp nhận các phương tiện truyền thông phương Tây. Nhưng không nhiều người có đủ khả năng đó. Còn lại là số đông u tối, họ tin vào những gì nhồi nhét vào đầu óc họ từ sáng tinh mơ đến chiều tối.

Tôi hy vọng với hành động của mình ít nhiều đã tác động đến suy nghĩ của một số người để họ suy nghĩ lại ... Một số phương tiện truyền thông còn tồn tại cũng ở trong tình trạng nơm nớp lo sợ bị buộc tội làm gián điệp cho nước ngoài. Một tờ báo đã phỏng vấn tôi nhưng hôm sau báo tôi biết bài phỏng vấn không được đăng... Làm thế nào để vượt qua rào cản này, nói thật tôi cũng không biết. Tuy nhiên đất nước này vẫn còn những người trung thực chống lại chế độ này.

Nhiều nhà báo, phóng viên muốn thôi việc. Một số đồng nghiệp cũ nói với tôi họ sẵn sàng ra đi nhưng không biết làm gì để kiếm sống cho bản thân và gia đình. Thu nhập thực ra đâu có cao, phóng viên chúng tôi thu nhập không bằng binh quân lao động ở Moscow. Giá như có nguồn thu nhập khác thì có lẽ có tới 90% sẽ bỏ nhà đài.

Hỏi: Và chị hiện cũng ở trong tình trạng đó?

Đáp: Lúc này tiền với tôi không còn quan trọng. Tôi có thể bán xe ô tô của mình cũng sống được một thời gian. Tôi cũng sẽ thôi không đi bơi, tập thể hình. Tôi sẽ hạn chế tối đa, chỉ còn phải lo cái ăn thôi...

Hỏi: Chị có thấy sợ không?

Đáp: Như đã nói, tôi không lo cho mình mà lo cho các con. Giả như có điều kiện tôi sẽ cho các cháu rời nước Nga, nhưng tôi không có điều kiện để làm việc đó. Con trai tôi vừa học xong và sẽ thi vào đại học. Chồng cũ của tôi và tôi mâu thuẫn nhau. Anh ấy làm việc cho Margarita Simonian (tổng biên tập kênh tuyên truyền RT). Anh ấy không còn muốn để con gái chúng tôi gặp tôi nữa vì anh ấy sợ rằng tôi sẽ đưa cháu ra khỏi nước Nga. Nhưng thực sự tôi tự hỏi mình tại sao chúng ta lại rời khỏi đất nước mình? Đây là đất nước của chúng tôi. Chúng tôi đã đi du lịch rất nhiều nơi. Và khi trở về, chúng tôi luôn nói Moscow là thành phố đẹp nhất trên thế giới. Tại sao những người Nga yêu nước lại phải rời bỏ đất nước của họ?

Hỏi: Chị vẫn sẵn sàng làm cái việc mà chị đã làm vào lúc này?

Đáp: Đúng thế. Tôi sẽ làm lại bất cứ lúc nào. Tôi chịu trách nhiệm về lời nói của mình, mặc dù tôi đã được yêu cầu sửa sai và nói rằng tôi đã mắc sai lầm. Không, tôi đã có thể truyền tải thông điệp của mình rằng người Nga chống chiến tranh. Và bạn, ở phương Tây cũng đã thấy điều đó. Tôi sẽ tiếp tục hoạt động tích cực. Trước mắt tôi phải làm một số việc riêng, như sang tên căn nhà cho các con. Tôi sẽ đấu tranh đòi chấm dứt cuộc chiến tranh này....

Các vị chắc đều biết rất rõ cuộc chiến tranh này là cuộc chiến của một người duy nhất, đó là Vladimir Putin. Nhưng Putin đã hành xử quá hung hăng trong những năm gần đây

khiến mọi người mất hết định hướng về đạo đức. Và tất nhiên sẽ rất khó để chung sống với người Ukraine. Tôi từng có rất nhiều người Ukraine trên Facebook và Instagram theo dõi vì vậy tôi thấy rằng các tin nhắn của họ tràn ngập sự hận thù...

Ở phương Tây được biết đang bùng phát trào lưu bài Nga. Điều này là không tốt vì các biện pháp trừng phạt không gây hại cho giới lãnh đạo, mà đánh vào người dân bình thường.

<https://nghiencuuquocte.org/2022/03/28>